

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΔΑΝΙΗΛ

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Ιερα ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ 2010

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Κείμενα:

Μητροπολίτου Καισαριανής, Βύρωνος και Ύμηττου
Δανιήλ

Εικόνα εξωφύλλου:

Ἡ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ

Σειρά:

«Χριστολογικά» ἀριθμ. 28

Copyright:

Ἱερά Μητρόπολις Καισαριανής, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ.

Λεωφόρος Ὑμηττοῦ 47-51, Τ.Κ. 161 21 Καισαριανή

Τηλ.: 210.72.24.123

www.imkby.gr e-mail: info@imkby.gr

ISBN: 978-960-6841-43-9

ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε.

Ἀρδηττοῦ 12-16, 116 36 Ἀθήνα

Τηλ.: 210.921.7513, 210.921.4820 • Fax: 210.923.7033

www.eptalofos.gr • e-mail: info@eptalofos.gr

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

τοῦ Μητροπολίτου
Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ἰμμηττοῦ
Δαιηήλ

Οἱ ἑορτές τῆς Ἐπιφανείας τοῦ ἀληθινοῦ καί ζωντανοῦ Θεοῦ στόν κόσμο καί τῆς εἰσόδου Του στήν ἱστορία μᾶς ὑποχρεώνουν κατά τήν πατερική ἔκφραση «ἵνα ἐορτάσωμεν ὡς δοκεῖ τῷ Πνεύματι»¹ καί νά εἰσέλθουμε στά ἐνδότερα καί τά βαθύτερα καί τά ὑψηλότερα νοήματα τῆς ἑορτῆς. Γι' αὐτό θά ἐπισημάνουμε μέ συντομία τή σχετική θεολογική διδασκαλία, ἡ ὁποία νοηματοδοτεῖ τίς ἑορτές καί στήν ὁποία στηρίζεται ἡ θεία λατρεία τῆς Ἐκκλησίας μας.

1. Τό περιεχόμενο καί ὁ χαρακτήρας τῶν ἑορτῶν τῆς Ἐκκλησίας

Ἡ Ἐκκλησία ἐορτάζει καί πανηγυρίζει τό «μεγάλο μυστήριον τῆς εὐσέβειας· ὁ Θεός ἐφανερώθη ἐνσαρκωμένος, τό Πνεῦμα ἀπέδειξε ποιός ἦταν, ἐμφανίστηκε σέ Ἄγγελους, κη-

---

1. Ἁγίου Γρηγορίου Θεολόγου: Λόγος ΜΑ' «Εἰς τήν Πεντηκοστήν»
Ε.Π.Ε. τ. 5ος σελ. 115.

ρύχθηκε στά ἔθνη, ἔγινε ἀποδεκτός μέ πίστη στόν κόσμο, ἀναλήφθηκε μέ δόξα»².

Ὅλες οἱ ἑορτές τῆς Ἐκκλησίας μας, τῶν γεγονότων τῆς ἐπιγείου ζωῆς καί τῆς κατά σάρκα οἰκονομίας τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ γιά τήν σωτηρία τῶν ἀνθρώπων, συγκροτοῦν τήν μία κορυφαία ἑορτή καί πανήγυρη. Σ' αὐτές ἡ Ἐκκλησία συγκαλεῖ «μετά ὑψηλοῦ κηρύγματος»³ τούς πιστούς νά δοξάσουν τόν Λυτρωτή καί Σωτήρα τους, ἐπειδή «ἡ σωτηρία καί ἡ δόξα καί ἡ δύναμη ἀνήκει στό Θεό μας»⁴. Ἀπ' αὐτά συνάγεται ὁ ἐκκλησιαστικός χαρακτήρας τῶν ἑορτῶν, ἡ χριστολογική, ἀνθρωπολογική καί σωτηριολογική σημασία τους.

Οἱ ἐκκλησιαστικές ἑορτές δέν εἶναι ἀπλῶς περιστάσεις καί μέσα μέ τά ὁποῖα ἡ Ἐκκλησία ἐπιζητεῖ νά ἐπιδράσει ψυχολογικά μᾶλλον καί ἐξωτερικά στίς ψυχές τῶν πιστῶν.

Οἱ ἑορτές μέ κέντρο τήν τέλεση τῆς Θείας Λειτουργίας καί τήν συμμετοχή τῶν πιστῶν στήν πνευματική Τράπεζα τῆς μεταλήψεως τοῦ ἀγίου Σώματος καί Αἵματος τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἔχουν περιεχόμενο πνευματικό, οὐσιαστικό καί πραγματικό. Δέν εἶναι μόνον ἐπέτειοι ἱστορικών γεγονότων, ἀλλά συγχρόνως εἶναι μυστικές ἐπαναλήψεις τῶν γεγονότων αὐτῶν στίς ψυχές τῶν πιστῶν.

Κατά τίς ἑορτές οἱ πιστοί ζοῦν πνευματικά τά ἑορταζόμενα γεγονότα τῆς πίστεως, τήν θεία γέννηση, τό βάπτισμα καί τά ἄλλα. Ἔτσι τά ἱερά πρόσωπα καί τά γεγονότα τῆς πί-

---

2. «Μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν Πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ» (πρὸς Τιμόθεον Α' γ' 16).

3. Παροιμιῶν θ' 3.

4. «Ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἡμῶν» (Ἀποκαλύψεως ιθ' 1).

στεως είναι παρόντα πάντοτε καί ενώπιον μας. Δέν αναγόμεσθε σέ αὐτά μέ τήν μνήμη. Δέν τά βλέπουμε μέ τήν φαντασία. Αναστρεφόμεσθε τά πρόσωπα καί ζοῦμε τά γεγονότα πού ἐπαναλαμβάνονται στό παρόν μέ μυστικό τρόπο.

Γ' αὐτό οἱ ἱεροί Πατέρες καί οἱ ὕμνογράφοι τῆς Ἐκκλησίας μας στίς εὐχές καί στούς ὕμνους χρησιμοποιοῦν τήν λέξη «*σήμερον*» ὄχι ὡς ποιητική ἔκφραση ἀπλῶς σέ σχῆμα λόγου, ἀλλά πρὸς ἔκφραση τῆς πραγματικότητας, μιᾶς πνευματικῆς καί μυστικῆς πραγματικότητας στίς καρδιές τῶν πιστῶν. «*Σήμερον γεννᾶται ἐκ Παρθένου...*», «*Σήμερον ὁ Χριστός ἐν Ἰορδάνῃ ἦλθε βαπτισθῆναι*», «*Σήμερον κρεμᾶται ἐπί ξύλου*» κ.ο.κ. Ἔτσι πιστεύεται καί νοεῖται ἡ παρουσία καί τό ἔργο τοῦ ἐνανθρωπίσαντος Θεοῦ Λόγου στήν Ἐκκλησία στό πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μέ τό ὄνομα «*Ἐμμανουήλ, ὃ ἐστί μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός*».

Αὐτό τό νόημα δίδει ἡ Ἐκκλησία στίς ἐορτές καί στήν λατρεία της. Οἱ ἱερές Ἀκολουθίες, οἱ ὕμνοι, τά ἀναγνώσματα, τό κήρυγμα περιστρέφονται γύρω ἀπό αὐτόν τόν ἄξονα.

Μέ αὐτά καλλιεργοῦνται οἱ πιστοί καί οἰκοδομοῦνται στό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ.

2. «*Οἰκονομική θεολογία*»

Οἱ ἐορτές τῆς Ἐκκλησίας στηρίζονται στήν λεγόμενη «*Οἰκονομική Θεολογία*», ἡ ὁποία πραγματεύεται τήν «*Οἰκονομία*», δηλαδή τήν φροντίδα τοῦ Θεοῦ γιά τόν ἄνθρωπο, πού περιλαμβάνει τήν προαιώνια βουλή (ἀπόφαση), τό σχέδιο τοῦ Θεοῦ, ὀλόκληρο τό ἀπολυτρωτικό ἔργο Του, πού ἀπό ἄφατη ἀγάπη καί φιλανθρωπία ἀνέλαβε νά σώσει τόν πεσόντα ἄνθρωπο ἀπό τήν ἁμαρτία, τήν φθορά καί τόν θάνατο, μέ τήν ἐνσάρκωση τοῦ Σωτῆρα ὅταν ἦλθε τό πλήρωμα τοῦ χρόνου.

Κατά τόν Μέγα Βασίλειο «Τὸ σωτηριῶδες γιὰ τόν ἄνθρωπο σχέδιο τοῦ Θεοῦ καί Σωτήρα μας εἶναι ἀνάκληση ἀπό τήν ἔκπτωση καί ἐπάνοδος στήν πρὸς Θεό ἐγγύτητα ἀπό τήν ἀποξένωση, πού προξενήθηκε λόγω τῆς παρακοῆς»⁵.

Γιὰ τήν ἀνάκληση ἀπό τήν ἔκπτωση καί τήν σωτηρία τοῦ ἀμαρτήσαντος καί πεσόντος ἀνθρώπινου γένους καί τήν ἀποκατάστασή του καί τήν διαλλαγή του καί οἰκείωσή του μέ τόν Θεό ἐξαπέστειλε ὁ Παν-

ἄγαθος Θεός καί Πατέρας ἀπό ἀγάπη καί μόνο τόν μονογενῆ Υἱό καί Λόγο Του στόν κόσμο, ὥστε δ' Αὐτοῦ «νά ἐξαλειφθεῖ ἡ ἐξουσία τῆς ἀμαρτίας, γιὰ νά γκρεμισθεῖ τό προπύργιο τοῦ διαβόλου, γιὰ νά κοποῦν τά νεῦρα τοῦ θανάτου, γιὰ νά ἀνοιχθοῦν σ' ἐμᾶς οἱ πύλες τοῦ οὐρανοῦ, γιὰ νά ἐξαφανισθεῖ ἡ κατάρρα, διὰ νά λυθεῖ ἡ προηγούμενη καταδίκη»⁶.

Π' αὐτό τόν σκοπό ὁ ἀποσταλεῖς Λυτρωτής, ὅταν ἦρθε τό πλήρωμα τοῦ χρόνου, δηλαδή ὁ κατάλληλος καιρός κατέβηκε ἀπό τοὺς οὐρανοὺς στήν γῆ καί ὑπάρχων τέλειος

---

5. «Ἡ τοῦ Θεοῦ καί Σωτήρος ἡμῶν περὶ τόν ἄνθρωπον οἰκονομία ἀνάκλησις ἐστὶν ἀπὸ τῆς ἐκπτώσεως καί ἐπάνοδος εἰς οἰκείωσιν Θεοῦ ἀπὸ τῆς διὰ τὴν παρακοὴν γενομένης ἀλλοτριώσεως» («περὶ Ἁγίου Πνεύματος» P.G. 32, 128).

6. «Τῆς ἀμαρτίας ἡ τυραννὶς ἀναιρεθῆ, ἵνα καθαιρεθῆ τοῦ διαβόλου ἡ ἀκρόπολις, ἵνα τμηθῆ τοῦ θανάτου τὰ νεῦρα, ἵνα ἀνοιγῶσιν ἡμῖν αἱ τοῦ οὐρανοῦ πύλαι, ἵνα ἀφανισθῆ ἡ ἀρά, ἵνα ἡ προτέρα καταδίκη λυθῆ» (Ἰωάννου Χρυσοστόμου: Ὁμιλία πρὸς τοὺς σκανδαλισθέντας P.G. 52, 498).

Θεός «ἐφανερώθη ἐν σαρκί» καὶ ἔγινε τέλειος ἄνθρωπος, ἀφοῦ προσέλαβε πλήρη καὶ τέλεια ἀνθρώπινη φύση μὲ ἐνέργεια τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἀπὸ τὴν παρθένο Μαρία καὶ μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο «μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων χρηματίζει ὁ μόνος Φιλάνθρωπος»⁷.

Μὲ τὸ μυστήριον τῆς σαρκώσεως ὁ Θεὸς εἰσῆλθε ὡς ἄνθρωπος στὴν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος· ὁ αἰώνιος καὶ ἄχρο-νος ἔγινε ἐντὸς χρόνου «γιά νά ἀνακαινίσει τὸ ἀνθρώπινο γένος, ἔγινε δευτέρα ἀρχή, μετὰ ἀπὸ ἐκείνη τὴν πρώτη»⁸.

Ὅπως ὁ πρῶτος Ἄδάμ παρέ-συρε ὀλόκληρο τὸ ἀνθρώπινο γένος στὴν ἁμαρτία καὶ στὴν φθο-ρά καὶ στὸν θάνατο, γενόμενος αἴτιος καὶ δημιουργὸς τῆς καθο-λικῆς ἁμαρτωλότητος ὀλόκληρου τοῦ ἀνθρώπινου γένους, δυνάμει τῆς ἐνότητος τῆς ἀνθρωπίνης φύ-σεως, τοιοτοτρόπως καὶ ὁ σαρκωθείς Λόγος, ὡς ὁ δεύτερος Ἄδάμ, ἀφοῦ ἀνέλαβε καὶ ἔνωσε μὲ τὴν θεία φύση ὅλη τὴν ἀνθρώπινη, τὴν ἐθεράπευσε, τὴν ἀνέπλασε, τὴν ἀγίασε καὶ τὴν ἀπελευθέρωσε ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, τὴν φθορά καὶ τὸν θά-νατο, γενόμενος «αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου»⁹ κατὰ τὴν διδα-σκαλία τοῦ ἀποστόλου Παύλου:

7. Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ: «Ἐκδοσις ἀκριβῆς τῆς Ὁρθοδόξου πί-στewς» (P.G. 94, 984).

8. «Ἴνα τὸ ἀνθρώπινον ἀνακεφαλαιώσῃται γένος, ἀπαρχὴ πάντων δευτέρα, μετὰ τὴν πρώτην ἐκείνην» (Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας: Κατὰ τὴν Νεστορίου δυσφημίαν P.G. 76, 17)

9. Πρὸς Ἑβραίους ε' 9.

«Συμφιλιωθήκαμε ὅλοι μέ τόν Θεό διά τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὅπως δέ ἡ ἀμαρτία εἰσῆλθε στήν ἀνθρωπότητα στό πρόσωπο ἑνός ἀνθρώπου καί ἐξ αἰτίας τῆς εἰσῆλθε ἐπίσης ὁ θάνατος, τοιοῦτοτρόπως ὁ θάνατος (μετά τήν εἴσοδόν του προχωρώντας) πέρασε καί σέ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ἀφοῦ ὅλοι ἀμάρτησαν.

Ἡ ἀμαρτία βεβαίως ὑπῆρχε στόν κόσμο ἕως νά δοθεῖ ὁ νόμος, ἀλλά ἡ ἀμαρτία δέν λογαριάζεται, ὅταν δέν ὑπάρχει νόμος. Ἐν τούτοις ὁ θάνατος ἐβασίλευσε ἀπό τόν Ἀδάμ μέχρι

τόν Μωϋσῆ καί σέ αὐτούς, πού δέν ἀμάρτησαν μέ τήν μορφή τῆς παραβάσεως τοῦ Ἀδάμ, ὁ ὁποῖος ἦταν τύπος τοῦ μέλλοντος Ἀδάμ (τοῦ γενάρχου νέου κόσμου, τοῦ Χριστοῦ). Ἀλλά δέν ἔχει τόση βαρύτητα ἡ ἀμαρτία (τοῦ Ἀδάμ) ὅση ἡ χάρις τοῦ Χριστοῦ. Διότι, ἐάν ἐξ αἰτίας τῆς ἀμαρτίας τοῦ ἑνός ἀνθρώπου ἀπέθαναν οἱ πολλοί, πολύ περισσότερο ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καί ἡ δωρεά σέ χάρις τοῦ ἑνός ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπλημμύρισε τοὺς πολλούς.

Ἐπίσης, δέν συμβαίνει μέ τήν (θεία) δωρεά, ὅπως μέ τόν ἕνα, πού ἀμάρτησε. Διότι ἡ μέν ἀπόφαση ἦταν καταδικαστική γιά ἕνα ἐνώ ἡ χαριστική πράξη εἶναι ἀθωωτική διά πολλά ἀμαρτήματα. Ἄν δέ ἐξ αἰτίας τοῦ ἀμαρτήματος τοῦ ἑνός ὁ θάνατος ἐβασίλευσε ἐξ αἰτίας τοῦ ἑνός, πολύ περισσότερο ἐκεῖνοι, πού λαμβάνουν τόν ἄφθονο πλοῦτο τῆς χάριτος καί τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης, θά βασιλεύσουν μέ ζωή ἐξ αἰτίας τοῦ ἑνός, τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

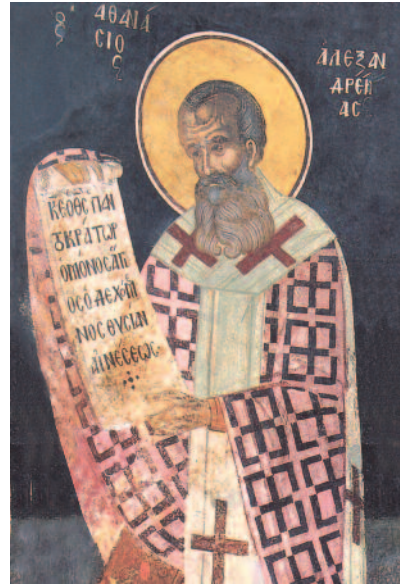

Ἄρα δέ, ὅπως τό ἀποτέλεσμα ἑνός ἀμαρτήματος ἦταν καταδίκη γιά ὅλους τούς ἀνθρώπους, ἔτσι καί τό ἀποτέλεσμα μιᾶς ἀθωωτικῆς πράξεως εἶναι δικαίωση, πού φέρνει ζωή, γιά ὅλους τούς ἀνθρώπους. Διότι, ὅπως ἐξ αἰτίας τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνός ἀνθρώπου οἱ πολλοί ἔγιναν ἀμαρτωλοί, τοιοῦτοτρόπως καί μέ τήν ὑπακοή τοῦ ἑνός οἱ πολλοί θά δικαιωθοῦν. Ὁ νόμος εἰσηλθε προσωρινῶς, γιά νά πλεονάσει ἡ ἀμαρτία. Ἀλλά ὅπου ἐπλεόνασε ἡ ἀμαρτία, ὑπερπερίσσευσε ἡ χάρη, ὥστε, ὅπως ἐβασίλευσε ἡ ἀμαρτία διά τοῦ θανάτου, ἔτσι καί ἡ χάρη νά βασιλεύσει διά τῆς δικαιοσύνης γιά νά ἐπικρατήσῃ ἡ αἰώνια ζωή μέ τήν μεσιτεία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου μας»¹⁰.

---

10. «Διά τοῦτο ὡςπερ δι' ἑνός ἀνθρώπου ἡ ἀμαρτία εἰς τόν κόσμον εἰσηλθε καί διά τῆς ἀμαρτίας ὁ θάνατος, καί οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διήλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον· ἄχρι γάρ νόμου ἀμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ, ἀμαρτία δέ οὐκ ἔλλογεῖται μὴ ὄντος νόμου· ἀλλ' ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπό Ἀδάμ μέχρι Μωϋσέως καί ἐπὶ τοὺς μὴ ἀμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδάμ, ὃς ἐστὶ τύπος τοῦ μέλλοντος. Ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτω καί τὸ χάρισμα· εἰ γάρ τῷ τοῦ ἑνός παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῶ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καί ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνός ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσε, καί οὐχ ὡς δι' ἑνός ἀμαρτήσαντος τὸ δώρημα· τὸ μὲν γάρ κρίμα ἐξ ἑνός εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα. εἰ γάρ τῷ τοῦ ἑνός παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσε διά τοῦ ἑνός, πολλῶ μᾶλλον οἱ τὴν περισσεῖαν τῆς χάριτος καί τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύσουσι διά τοῦ ἑνός Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄρα οὖν ὡς δι' ἑνός παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕτω καί δι' ἑνός δικαίωματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς, ὡςπερ γάρ διά τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνός ἀνθρώπου ἀμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτω καί διά τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνός δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί. νόμος δὲ παρεἰσηλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα. οὐ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἀμαρτία, ὑπερπερίσσευσεν ἡ χάρις, ἵνα ὡςπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἀμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτω καί ἡ χάρις βασιλεύσῃ διά δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διά Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν» (πρός Ρωμαίους ε' 12-21).

Κατά τόν Μέγα Ἀθανάσιο ὁ μόνος ἄτρεπτος καί ἀναλλοίωτος Λόγος τοῦ Θεοῦ ἐνδύθηκε μέ τήν βούληση τοῦ Θεοῦ Πατέρα τήν τρεπτή καί κτιστή ἀνθρωπίνη φύση, ἡ ὁποία νεκρώθηκε ἔνεκα τῆς παραβάσεως, γιά νά τήν ζωοποιήσει, νά τήν ἀνακτίσει καί νά τήν ἀνακαινήσει μέ τό αἷμα Του καί «ὡς δημιουργός ἀνακαινίσας ἐν ἑαυτῷ θεοποιήση», τούς δέ θνητούς ἀνθρώπους «ἀθανάτους κατασκευάσῃ καί εἰς αἰώνιον βασιλείαν οὐρανῶν εἰσαγάγῃ»¹¹.

3. Ἡ προετοιμασία τῆς σωτηρίας μας

Τό σχέδιο τῆς σωτηρίας μας μέ τόν Χριστό «εἶχε προετοιμασθεῖ καί πρῖν ἀκόμη δημιουργηθοῦμε ἐμεῖς, μᾶλλον δέ καί πρό τῆς συστάσεως τοῦ κόσμου... Ὅταν λοιπόν μᾶς ἔκτισε διά τοῦ Λόγου Του, καί ἐπειδή ἐγνώριζε τά δικά μας περισσότερο ἀπό ὅσο ἐμεῖς... προετοιμάζει τό ἔργο τῆς σωτηρίας μας διά τοῦ ἰδίου Λόγου, διά τοῦ Ὁποίου καί μᾶς ἐδημιούργησε. Τοῦτο τό κάνει ὁ Θεός γιά νά μὴ παραμείνουμε τελείως νεκροί, ἀκόμη κι' ἂν παραπλανηθοῦμε ἀπό τόν ὄφι καί ἐκπέσουμε, ἀλλά μέ τό νά ἔχουμε στόν Λόγο τήν προετοιμασμένη γιά ἐμᾶς λύτρωση καί σωτηρία, νά ἀναστηθοῦμε πάλι καί νά παραμείνουμε ἀθάνατοι»¹².

11. Κατά Ἀρειανῶν Β' P.G. 26, 285.

12. «Προητοίμαστο δὲ αὕτη καὶ πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς, μᾶλλον δὲ καὶ πρὸ καταβολῆς τοῦ κόσμου... Κτίζων τοίνυν ἡμᾶς διὰ τοῦ ἰδίου Λόγου ὁ

4. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς σωτηριώδους ἐπεμβάσεως τοῦ Θεοῦ

Τό ἀποτέλεσμα τῆς ἐκδηλωθείσης σωτηριώδους ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ μέ τό μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ Λόγου καί Θεοῦ εἶναι ἡ σωτηρία καί ἡ ἀπολύτρωσις μας ἀπό τίς συνέπειες τῆς παραβάσεως τῶν ἐντολῶν, πού στήν θεολογική ὀρολογία ἀποκαλοῦνται Νόμος, καί τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ.

Ἐξ αὐτοῦ τοῦ μυστηρίου τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ «ἐμεῖς γνωρίζουμε ὅτι ἔχουμε μεταβῆ ἀπό τόν πνευματικό θάνατον στήν πνευματική ζωή»¹³ «καταστήσας μέ τόν θάνατό του ἀνίσχυρον ἐκεῖνον, πού εἶχε τήν

τῶν ὄλων Θεός καί εἰδώς τὰ ἡμῶν ὑπὲρ ἡμᾶς... προετοιμάζει τήν περί τῆς σωτηρίας ἡμῶν οἰκονομίαν, ἵνα κἄν ἀπατηθέντες παρὰ τοῦ ὄφους ἐκπέσωμε, μὴ τέλειον ἀπομείνημεν νεκροί, ἀλλ' ἔχοντες ἐν τῷ Λόγῳ τήν προητοιμασμένην ἡμῖν λύτρωσίν τε καί σωτηρίαν πάλιν ἀναστάντες ἀθάνατοι διαμείνωμεν» (Μεγάλου Ἀθανασίου: Κατά Ἀρειανῶν Β' P.G. 26, 305).

13. «Ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τήν ζωήν» (Ἰωάννου Α' γ' 14).

δύναμη καί τό κράτος τοῦ θανάτου, δηλαδή τόν διάβολο»¹⁴, καί ὅτι μᾶς μετέστησε στήν βασιλεία τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ «διότι διά τῆς σχέσεώς μας μέ Αὐτόν ἔχομεν κτήμα μας τήν ἀπελευθέρωση, τήν συγχώρηση τῶν ἁμαρτιῶν»¹⁵.

Ἔτσι μέ τό μυστήριο τῆς οικονομίας τοῦ Θεοῦ κατά τόν ἅγιο Ἰωάννη τόν Χρυσόστομο «καί ἀπό τήν κόλαση ἀπαλαχθήκαμε καί ἀπό κάθε κακία ἀπομακρυνθήκαμε καί ἀναγεννηθήκαμε ἀπό τόν Θεό, καί ἀναστηθήκαμε ἀφοῦ ἐνταφιάσθηκε ὁ παλαιός ἄνθρωπος, καί ἀπολυτρωθήκαμε καί δικαιωθήκαμε καί στήν υἰοθεσία ὀδηγηθήκαμε καί ἁγιασθήκαμε, καί ἀδελφοί γίναμε τοῦ Μονογενοῦς Υἱοῦ καί συγκληρονόμοι αὐτοῦ γίναμε, καί ἐνωθήκαμε μαζί Του σ' ἓνα σῶμα, καί στό σῶμα Αὐτοῦ ἀνήκουμε καί ὅπως τό σῶμα εἶναι ἐνωμένο μέ τήν κεφαλή, ἔτσι ἐνωθήκαμε καί ἐμεῖς μαζί Του»¹⁶.

14. «Ἴνα διά τοῦ θανάτου καταργήσῃ τόν τό κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου» (πρός Ἑβραίους β' 14).

15. «Ἐν ᾧ ἔχομεν τήν ἀπολύτρωσιν, τήν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν» (πρός Κολοσσαεῖς α' 14).

16. «Καί κολάσεως ἀπηλλάγημεν καί κακίαν ἀπεδοσάμεθα πάσαν καί ἀνεγεννήθημεν ἄνωθεν καί ἀνέστημεν, τοῦ παλαιοῦ ταφέντος ἀνθρώπου, καί ἐπελυτρώθημεν καί ἡγιασθημεν καί εἰς υἰοθεσίαν ἤχθημεν καί ἐδικαιώθημεν καί ἐγενόμεθα ἀδελφοί τοῦ Μονογενοῦς καί συγκληρονόμοι καί σύσσωμοι αὐτοῦ κατέστημεν καί εἰς τήν σάρκα αὐτοῦ τελούμεν καί ὡς περ σῶμα κεφαλή οὕτως ἠνώμεθα» (Ἰωάννου Χρυσοστόμου: Εἰς τήν Ὁμιλίαν 10η «πρός Ῥωμαίους ἐπιστολήν» P.G. 60, 476/7).

5. Ἡ πνευματικὴ χαρὰ τῶν τιτῶν γιὰ ὅλα ὅσα μᾶς χάρισε ὁ θεός

Ἀναπτύξαμε μέ συντομία τὴν «Οἰκονομικὴ Θεολογία», ἡ ὁποία καθορίζει τὸ νόημα τῶν ἑορτῶν τῆς Ἐπιφανείας τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, πρὸς ἐπίγνωση τοῦ μυστηρίου τῆς σωτηρίας κατὰ τὸν ὕμνο:

«Ἐλᾶτε νὰ χαροῦμε μπροστὰ στὸν Κύριο διηγούμενοι τοῦτο τὸ μυστήριον. Ὁ τοῖχος πού στή μέση ὑψωνότανε φραγμός ἔπεσε ἐρείπιο, τὸ φλογερό δίκωπο μαχαίρι στράφηκε πίσω· φεύγουνε καὶ τὰ Χερουβίμ καὶ ἀφήνουμε ἐλεύθερο τὸ ξύλο τῆς ζωῆς. Ἔτσι κι ἐγὼ μετέχω στὸν Παράδεισο τῆς τρυφῆς ἀπ' ὅπου μέ εἶχε διώξει ἡ παρακοή. Διότι ἡ ἀπαράλλαχτη εἰκόνα τοῦ Πατέρα ὁ χαρακτήρας τῆς αἰωνιότητάς Του παίρνει τὴ μορφή τοῦ δούλου ἀφοῦ γεννήθηκε ἀπὸ μητέρα πού δέν γνώρισε ἄντρα, δίχως καμμιά ἀλλοίωση. Ἐκεῖνο, λοιπόν, πού ἦταν, αὐτὸ καὶ ἔμεινε: Θεὸς ἀληθινός. Κι ἐκεῖνο πού δέν ἦταν τὸ προσέλαβε, κι ἔγινε ἄνθρωπος ἀπὸ ἀγάπη στοὺς ἀνθρώπους. Σ' Αὐτόν ἄς φωνάξουμε: Θεέ, πού γεννήθηκες ἀπ' τὴν Παρθένα, ἐλέησέ μας»¹⁷.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀναφέρεται δοξολογικά στὴν σωτηριώδη ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ γράφοντας στὴν πρὸς Ἐφεσί-

---

17. «Δεῦτε ἀγαλλιασώμεθα τῷ Κυρίῳ, τὸ παρὸν μυστήριον ἐκδιηγούμενοι. Τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ διαλέλεται, ἡ φλογὴν ῥομφαία τὰ νῶτα δίδωσι, καὶ τὰ Χερουβίμ παραχωρεῖ, τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς· κἀγὼ τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς μεταλαμβάνω, οὐ προεξεβλήθην διὰ τῆς παρακοῆς. Ἡ γὰρ ἀπαράλλακτος εἰκὼν τοῦ Πατρός, ὁ χαρακτήρ τῆς ἀϊδιότητος αὐτοῦ, μορφήν δούλου λαμβάνει, ἐξ ἀπειρογάμου Μητρὸς προελθὼν, οὐ τροπὴν ὑπομείνας· ὁ γὰρ ἦν διέμεινε, Θεὸς ὢν ἀληθινός· καὶ ὁ οὐκ ἦν προσέλαβεν, ἄνθρωπος γενόμενος διὰ φιλανθρωπίας· αὐτῷ βοήσωμεν· Ὁ τεχθεὶς ἐκ Παρθένου Θεός, ἐλέησον ἡμᾶς». «Στιχηρὸν Ἰδιόμελον τοῦ Ἐσπερινοῦ τῶν Χριστουγέννων».

ους επιστολή του ότι: «Ο Θεός όμως μᾶς ἀγάπησε, γιατί εἶναι πλούσιος σέ ἔλεος κι ἔχει ἀπέραντη ἀγάπη. Κι ἐνῶ ἡμασταν πνευματικά νεκροί ἐξαιτίας τῶν παραπτωμάτων μας, μᾶς ξανάδωσε ζωὴ μαζί μέ τόν Χριστό. Μέ τήν χάρη τοῦ Θεοῦ ἔχετε σωθεῖ. Μᾶς ἀνέστησε μαζί μέ τόν Ἰησοῦ Χριστό καί μᾶς ἔβαλε νά καθήσουμε μαζί μ' αὐτόν στά οὐράνια. Ἔτσι, μέ τήν ἀγάπη πού μᾶς ἔδειξε διά τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, φανερώνει στίς μελλοντικές γενιές πόσο ὑπερβολικά γενναιοδωρῆ εἶναι ἡ χάρη του»¹⁸.

Ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης στό ὄραμά του πού περιγράφει τήν θριαμβεύουσα στόν οὐρανό Ἐκκλησία ἄκουσε τούς ἀγίους νά ψάλουν τόν ἐπινίκιο δοξαστικό ὕμνο ὁμολογοῦντες ὅτι ἡ σωτηρία τους ὀφείλεται στήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καί τήν σταυρική θυσία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

«Ἡ σωτηρία εἶναι στά χέρια τοῦ Θεοῦ μας, πού κάθεται στόν θρόνο, καί τοῦ Ἀρνίου!»¹⁹.

---

18. «Ὁ δὲ Θεὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἦν ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν συνεζωοποίησεν τῷ Χριστῷ χάριτι ἔστε σεσωσμένοι καὶ συνήγειρεν καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσιν τοῖς ἐπερχομένοις τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (πρὸς Ἐφεσίους (β' 4-7).

19. «Ἡ σωτηρία (ὀφείλεται) τῷ Θεῷ ἡμῶν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ τῷ ἁρνίῳ» (Ἀποκάλυψις Ἰωάννου ζ' 10).

